

ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น Organizational Factors Affecting Educational Quality Assurance in Faculty of Nursing, Khon Kaen University

บทความวิจัย

วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ
Journal of Nursing Science & Health
ปีที่ 35 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน) 2555
Volume 35 No.3 (July-September) 2012

วรรณภา นามสีฐาน ศษ.ม.* เสาวณี ตริพุทธิ์รัตน์ ศษ.ด.**

Wannapha Namseethan M.Ed.* Saowanee Treputtharat Ph.D.**

บทคัดย่อ :

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา และศึกษาปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 128 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามโดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัจจัยองค์การ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” ระดับการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (X_4) และปัจจัยด้านคน (X_1) โดยปัจจัยทั้ง 2 สามารถร่วมกันทำนายการประกันคุณภาพการศึกษาได้ร้อยละ 82.9 และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = .929 + 0.472 X_4 + 0.324 X_1$ และคะแนนมาตรฐาน คือ $Z_r = 0.634 Z(X_4) + 0.345 Z(X_1)$

คำสำคัญ : ปัจจัยองค์การ การประกันคุณภาพการศึกษา

Abstract :

The purposes of this study were 1) to study level of organizational factors that affect educational quality assurance, to study level of educational quality assurance and to study organization factors that affect educational quality assurance. The research sample were 128 persons in Faculty of Nursing, Khon Kaen University. Data was analyze using ready-to-use computer program to search for values of percentage, mean, standard deviation, pearson's correlation coefficient and multiple regression coefficient regression equation was raised for predicting dependent variables using method of stepwise multiple regression analysis. **study results** : Level of organizational factors that affect educational quality assurance in Faculty of Nursing, Khon Kaen University was seen through the overview at high level of mean. Level of educational quality assurance in Faculty of Nursing, Khon Kaen University was seen through the overview at high level of mean. Factors which could be affect to educational quality assurance in Faculty of Nursing, Khon Kaen University were seen only 2 factors including technology factor (X_4) and

* นักศึกษาลัทธิศูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

human factor (X_1). Two factors can predict 82.9 in educational quality assurance. It could be stepwise multiple regression analysis in the format of unstandardized : $Y = .929 + 0.472 X_4 + 0.324 X_1$ and standardized score : $Z_r = 0.634 Z(X_4) + 0.345 Z(X_1)$

keywords : organizational factors, educational quality assurance

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง¹

การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นระบบตั้งแต่ พ.ศ.2539 จากการกำหนดนโยบายการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลคุณภาพการศึกษา ต่อมาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ก็ได้กำหนดไว้ในหมวด 6 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย “ระบบประกันคุณภาพภายใน” และ “ระบบประกันคุณภาพภายนอก” โดยกำหนดให้ “หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงานการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน” ในขณะที่กำหนดให้ “สำนักงานรับรองมาตรฐานและ

ประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก โดยทำการประเมินผลการจัดการศึกษาของทุกสถาบันอย่างน้อยหนึ่งครั้งทุก 5 ปี”² ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา ในปัจจุบันได้จัดทำขึ้นภายใต้กรอบของกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2546 ซึ่งมีองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบ 23 ตัวบ่งชี้³

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ประกาศนโยบายและแนวทางตามภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติ 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาจะมีประสิทธิผลต่อเมื่อได้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจหลักอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการทบทวนและติดตามกระบวนการดำเนินการอย่างใกล้ชิด คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยสร้างระบบกลไกหรือกระบวนการในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนดตามแนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษาและได้กำหนดการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในแผนกลยุทธ์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อเป็นการพัฒนาขีดความสามารถระบบการประกันคุณภาพของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาและติดตามการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ผลการประเมินคุณภาพภายในคณะเฉลี่ยทั้ง 9 องค์ประกอบ ในปี 2552 และ 2553 คือ 4.77 และ 3.71 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ

พยาบาลศาสตร์มีคะแนนลดลง และได้ค้นพบว่าในปี 2553 มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีการปรับตัวบ่งชี้และเพิ่มเกณฑ์มาตรฐานที่มีความเข้มข้นมากขึ้น ซึ่งมีส่วนในการทำให้คะแนนในปี 2553 ลดลง และบุคลากรยังขาดความเข้าใจในตัวชี้วัดที่มีการปรับเปลี่ยน และการเข้าถึงการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเห็นว่าเป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องทำให้แล้วเสร็จเป็นครั้งคราวไปเท่านั้น ขาดความต่อเนื่องและยั่งยืนในการดำเนินการตามแนวคิดการดำเนินการของ Deming (PDCA) จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับการประกันคุณภาพของบุคลากร และปัจจัยองค์การที่จะส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปเป็นข้อมูลเสนอต่อผู้บริหารเพื่อกำหนดนโยบายและวางแผนด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาระดับการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คือ บุคลากรสายผู้สอน และบุคลากรสายสนับสนุน รวมทั้งสิ้น จำนวน 277 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ R.V.Krejcie และ D.W. Morgan⁴ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 128 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน มีลักษณะดังนี้
- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุราชการที่ปฏิบัติงาน 3) วุฒิการศึกษา 4) ประเภทบุคลากร และ 5) ประสบการณ์การทำงานด้านการประกันคุณภาพ
- ตอนที่ 2 ปัจจัยองค์การ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ด้านคน 2) ด้านภาระงาน 3) ด้านโครงสร้าง และ 4) ด้านเทคโนโลยี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 32 ข้อ และในตอนท้ายเป็นคำถามปลายเปิด
- ตอนที่ 3 การประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามองค์ประกอบ 9 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 44 ข้อ และในตอนท้ายเป็นคำถามปลายเปิด

2.2 การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเนื้อเรื่องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยจากเอกสาร ผลงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อใช้สร้างเครื่องมือ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .97 ได้นำเครื่องมือการวิจัยที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) จำนวน 30 ฉบับ แล้วนำมาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)⁵ (ดังแสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถาม

รายการ	ทดลองใช้	ใช้จริง
ระดับปัจจัยองค์การ	.917	.969
ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา	.914	.977
ภาพรวม	.922	.985

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าสถิติได้แก่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการศึกษา

1) ระดับปัจจัยองค์การ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปัจจัยองค์การของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านภาระงาน รองลงมาคือ ด้านคน และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยี ซึ่งรายละเอียดในแต่ละปัจจัยดังนี้

ปัจจัยด้านคน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เมื่อบุคลากรมีปัญหาในการปฏิบัติงาน สามารถหาวิธีแก้ไขปัญหได้ด้วยตนเอง

ปัจจัยด้านภาระงาน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คณะฯ มีการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาทางด้านวิชาการและวิชาชีพของบุคลากรอย่างเหมาะสม ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะฯ มีการมอบหมายความ

รับผิดชอบนอกเหนือจากภาระหน้าที่หลักแก่บุคลากรอย่างเหมาะสม

2) ระดับการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า แต่ละรายองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” ทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเงินและงบประมาณ รองลงมาคือ การวิจัย ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารและจัดการ ซึ่งรายละเอียดองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรกดังนี้

องค์ประกอบด้านปรัชญา พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของสถาบัน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของคณะฯ ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ของคณะฯ

องค์ประกอบด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คณะฯ มีการจัดห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้ให้นักศึกษาสามารถค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเพียงพอและเหมาะสม ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรรับรู้การดำเนินงานของคณะฯ กรรมการบริหารหลักสูตรของคณะฯ อย่างทั่วถึง

องค์ประกอบด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คณะฯ มีการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาที่หลากหลายสามารถบูรณาการให้เข้ากับเรียนการสอนได้ ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คณะฯ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมศิษย์เก่าให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่คณะฯ จัดขึ้น

3. ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยองค์การกับการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยองค์การและการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทั้ง 4 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดังแสดงในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยองค์การและการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตัวแปร	การประกันคุณภาพการศึกษา	ด้านคน	ด้านภาระงาน	ด้านโครงสร้าง	ด้านเทคโนโลยี
การประกันคุณภาพการศึกษา	1.00				
ด้านคน	.790**	1.00			
ด้านภาระงาน	.619**	.742**	1.00		
ด้านโครงสร้าง	.781**	.835**	.698**	1.00	
ด้านเทคโนโลยี	.877**	.702**	.586**	.793	1.00

** P < 0.01

ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายการประกันคุณภาพการศึกษา (Y) ได้แก่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (X_4)

และปัจจัยด้านคน (X_1) ทั้ง 2 สามารถร่วมกันทำนายการประกันคุณภาพการศึกษาได้ร้อยละ 82.9 (ดังแสดงในตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (อำนาจพยากรณ์) ของปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตัวแปรต้น	R	R ²	Adjusted R ²	S.E. _{est}	F	p-value
ด้านเทคโนโลยี	0.877	0.768	0.767	0.28786	418.013	0.000**
ด้านเทคโนโลยี, ด้านคน	0.910	0.829	0.826	0.24855	302.360	0.000**

**P < .01

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (Unstandadized Score) $Y = .929 + 0.472 X_4 + 0.324 X_1$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score) $Z_r = 0.634 Z(X_4) + 0.345 Z(X_1)$

อภิปรายผล

1. ระดับปัจจัยของการของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยภาพรวมและรายข้อ

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับปัจจัยของการของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านภาระงาน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก คือ มีการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาทางด้านวิชาการและวิชาชีพของบุคลากรอย่างเหมาะสม และมีคู่มือภาระงานรายบุคคลและเผยแพร่ให้บุคลากรรับทราบอย่างชัดเจน คณะพยาบาลศาสตร์ได้จัดทำคู่มือภาระงานสอนรายบุคคลทุกปีการศึกษา เพื่อเป็นเอกสารในการมอบหมายภาระงานสอนรายบุคคลแก่คณาจารย์ ซึ่งภาระงานมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล ภาระงานแบ่งเป็นภาระงานด้านการเรียนการสอนของบุคลากรสายผู้สอน และภาระงานด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรสายสนับสนุน ซึ่งทั้ง 2 ส่วน มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ดังนั้นการมอบหมายภาระงานจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง บุคลากรสายผู้สอนซึ่งมีภาระงานหลักคือการจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษาให้มีความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพของตน เมื่อจบการศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพได้ ซึ่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ทำประกาศคณะกรรมการบริหารงานบุคคลประจำมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 18/2552 ได้กำหนดให้อาจารย์ต้องมีภาระงานขั้นต่ำเต็มเวลาเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 35 ชั่วโมงทำการ/สัปดาห์ใน 1 ปีการศึกษา และภาระงานของอาจารย์ ประกอบไปด้วย ภาระงานด้านการสอน การวิจัย การผลิตผลงานวิชาการ การบริการวิชาการ การบริหาร และภาระงานด้านอื่น ๆ ได้แก่ ภาระงานด้านกิจการนักศึกษา หรือภาระงานในการเป็นกรรมการหรือผู้รับผิดชอบงานต่าง ๆ ตามคำสั่งของสภามหาวิทยาลัย และนอกจากนี้ มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้กำหนดภาระงานของบุคลากรสายสนับสนุน โดยต้องมีภาระงานไม่น้อยกว่า 7 ชั่วโมงทำการ/วัน หรือ 35 ชั่วโมงทำการ/สัปดาห์ หรือ 230 วัน/ปี

ส่วนปัจจัยด้านคน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรให้บริหารงานต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการจะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จได้ ต้องมีปัจจัยที่จะทำให้การจัดการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เสาวณี ตรีพุทธรัตน์⁶ ที่ได้ศึกษาสภาพปัจจัยองค์การที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำหลักสูตรการศึกษาชั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น : พหุกรณีศึกษา ซึ่งจากการศึกษาพบว่า สภาพปัจจัยองค์การที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียนกรณีศึกษานี้ขนาดกลางเป็นอันดับแรก คือ สภาพปัจจัยด้านคน ซึ่งลักษณะของครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในงาน มีความรู้ในเรื่องที่จะสอน ต้องรักในอาชีพครู มีความเสียสละ รักความก้าวหน้า ส่วนโรงเรียนกรณีศึกษานี้ขนาดเล็ก เห็นว่าคนหรือผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนต้องมีความรู้ในอาชีพ ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกลและเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ครูต้องมีความชำนาญในการสอน การวิจัย และการประเมินผล ตลอดจนต้องมีความตั้งใจและรับผิดชอบต่องาน และได้สอดคล้องกับแนวคิดของประพันธ์ สุริหาร⁷ ที่กล่าวว่า ในการบริหารราชการหรือธุรกิจ ปัจจัยพื้นฐานในการบริหารที่สำคัญ 4 ประการ คือ คน (man) เงิน (money) วัสดุสิ่งของ (material) และวิธีการจัดการ (method) หรือที่เรียกว่า 4M ซึ่งบุคลากรทั้งสายผู้สอนและสายสนับสนุนมีความชัดเจนในบทบาทและหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาส่งผลต่อความสัมพันธ์กับความรู้สึกร่วมมีส่วนร่วมต่อเป้าหมายการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับ จันทรพร สุดจาง⁸ ที่ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรสายสนับสนุนการเรียนการสอน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรสายสนับสนุนการเรียนการสอน มีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบมากที่สุด รองลงมาคือ การดำเนินงาน การตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการวางแผน

2. ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เพราะมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีการกำหนดการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 กำหนด โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้เริ่มดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา ผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้กำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนทั้งในระดับมหาวิทยาลัย คณะวิชาและหน่วยงานต่างๆ มีการจัดตั้งสำนักงานประเมินและประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเพื่อประสานงานในการตรวจประเมินคุณภาพภายใน และการจัดอบรม เสวนา การบรรยายให้ความรู้ในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นประจำทุกปี และได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และในรายงานประเมินตนเองเพื่อรับรองสถาบัน คณะพยาบาลศาสตร์⁹ เป็นหนึ่งในคณะวิชาของมหาวิทยาลัย ได้มีการพัฒนาและจัดระบบการประกันคุณภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 โดยคณะฯ ได้จัดตั้งหน่วยประกันคุณภาพ โดยมีผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพ เป็นผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพคณะพยาบาลศาสตร์ เพื่อกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพของคณะฯ รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ โดยได้สร้างความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพ การจัดทำคู่มือแนวทางการประกันคุณภาพ การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในคณะฯ และได้สร้างกลไกการควบคุมคุณภาพเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยใช้แนวทาง 9 องค์ประกอบซึ่งสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยขอนแก่นและเป็นไปตามที่สำนักงานคณะ

กรรมการอุดมศึกษากำหนด คณะพยาบาลศาสตร์ได้รับการตรวจประเมินจากสำนักประเมินและประกันคุณภาพเป็นประจำทุกปี การตรวจประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และการตรวจเยี่ยมจากสภาการพยาบาลซึ่งเป็นองค์การภายนอกเพื่อการรับรองสถาบันที่เปิดหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตตามระยะเวลาที่ให้การรับรอง และการประกันคุณภาพการศึกษาจะสำเร็จได้ต้องอาศัยบุคลากรที่เป็นส่วนขับเคลื่อนให้งานต่างๆ ประสบผลสำเร็จ ซึ่งการให้บุคลากรได้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพถือเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารในการสนับสนุนและอบรมให้บุคลากรทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จดังเป้าหมายที่ตั้งไว้

3. ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีปัจจัยเพียงสองตัวที่เป็นตัวพยากรณ์การประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คือ ด้านเทคโนโลยี และด้านคน ซึ่งมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 82.9 หากมีการบริหารจัดการและส่งเสริมและพัฒนาทั้ง 2 ด้านนี้ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะทำให้การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ ซึ่งจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรทุกฝ่ายในการดำเนินการการประกันคุณภาพให้บรรลุผลสำเร็จ

ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องพัชรินทร์ โต้ะบุรินทร์¹⁰ ที่ศึกษา ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่พบว่าเทคโนโลยีและอุปกรณ์ ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร อยู่ในระดับมาก โดยได้ส่งเสริมด้านเทคโนโลยี

และนวัตกรรมที่เหมาะสมและทันสมัยแก่บุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับแนวคิด Steers¹¹ ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์การประการหนึ่งคือ เทคโนโลยีและอุปกรณ์ องค์การที่ใช้เทคโนโลยีคล่องตัวหรือเปลี่ยนแปลงง่าย มักจะนำไปสู่บรรยากาศของการติดต่อสื่อสารกันอย่างเปิดเผย มีการไว้วางใจ สร้างสรรค์ และมีความรับผิดชอบในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และในข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิดที่บุคลากรส่วนใหญ่ได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านเทคโนโลยีคือ ความทันสมัยของข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สร้อยขวัญ เสมอพิทักษ์¹² ที่ศึกษาการจัดการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพของคณะวิชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ซึ่งพบว่า ปัญหาในการจัดการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพอยู่ที่การเก็บรวบรวมข้อมูล และการเก็บรักษาข้อมูลการประมวลผลข้อมูล และด้านการนำเสนอข้อมูล โดยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ คือ ควรมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานเพื่อการประกันคุณภาพให้มีความครบถ้วนและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ พร้อมกำหนดหน้าที่ต่าง ๆ ให้บุคลากรที่ทำงานประกันคุณภาพให้ชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพ และควรส่งเสริมให้มีการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศที่ยังขาดความครบถ้วนอยู่เสมอ

ส่วนปัจจัยด้านคน อาจกล่าวได้ว่าคนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์การให้เป็นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้ หากไม่มีคนที่ทำหน้าที่ดังกล่าวก็ไม่สามารถเกิดเป็นองค์การได้ โดยเฉพาะการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับการศึกษาของ อนงค์ศรี งามสอน¹³ ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษามากที่สุด คือ ด้านบุคลากร คือ ด้านอาจารย์ มีความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีด้านวิชาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดีด้านวิชาชีพ ดังนั้นการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากร และให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ

การศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จของการประกันคุณภาพ ซึ่ง สัมฤทธิ์ กางเพ็ง¹⁴ ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนในการทำงาน ทำให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวข้องผูกพันกับงาน หรือองค์การ ความรู้สึกผูกพันเกี่ยวข้องนี้ หากมีการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันแล้ว จะเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัดหรือสิ่งที่ตกลงร่วมกัน บุคลากรส่วนใหญ่ของคณะพยาบาลศาสตร์มีอายุราชการในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป ซึ่งบุคลากรมีความจงรักภักดี และมีความผูกพันต่อองค์การ ทุกคนมีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นผลดีในการพัฒนาองค์การให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Steers¹¹ ที่กล่าวว่า ยิ่งสมาชิกในองค์การมีโอกาสติดต่อกันสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากเท่าใดก็จะทำให้เขามีความผูกพันต่อองค์การมากเท่านั้น

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. ควรให้ความสำคัญและพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้ทันสมัย ถูกต้อง สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง และสามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลต่าง ๆ ได้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ทักษะในการบริหารจัดการฐานข้อมูลที่เหมาะสม

2. ควรมีวิธีการหรือแนวทางในการพัฒนาศักยภาพสายผู้สอนให้มีผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการเพิ่มขึ้น และพิจารณาการแบ่งสัดส่วนภาระงานสอน งานวิจัย และบริการวิชาการ ให้มีความเหมาะสม

3. ควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำแก่บุคลากรในระดับหัวหน้ากลุ่มภารกิจ หัวหน้างาน เพื่อให้เป็นผู้นำในการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงาน การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

4. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยองค์การด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมาก และต้องไม่ลืมพัฒนา

ปัจจัยด้านต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน เพราะปัจจัยด้านคน ปัจจัยด้านภาระงาน และปัจจัยด้านโครงสร้าง มีความเชื่อมโยงและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน หากเลยต่อปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งก็จะส่งผลให้หลายปัจจัยมีผลต่อองค์การ และการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย

เอกสารอ้างอิง

1. มุกดา จิตพรหมมา. การสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2552.
2. กิตติชัย วัฒนานิก. การประกันคุณภาพอุดมศึกษา : ระบบปัจจุบันและความท้าทายในอนาคต. วารสารการประกันคุณภาพ 2550; 8 (2) กรกฎาคม - ธันวาคม; 2550.
3. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์; 2553.
4. พชร จันทร์เพ็ง. เอกสารประกอบการสอนวิชา 230 402 สถิติและการวิจัยทางการศึกษา. สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2553.
5. สัมพันธ์ พันธุ์ฤกษ์ และวิลาวรรณ พันธุ์ฤกษ์. สถิติประยุกต์เพื่อการวิจัย. ขอนแก่น; ขอนแก่นการพิมพ์; 2553.
6. เสาวณี ตรีพุทธรัตน์. ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพในการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ไปใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2547.
7. ประพันธ์ สุริหาร. หลักการบริหาร. ขอนแก่น : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2543.
8. จันทรพร สุดจำนง. การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรสายสนับสนุนการเรียนการสอน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา; 2548.
9. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. รายงานประเมินตนเองเพื่อรับรองสถาบัน ประจำปี 2554. เอกสารอัดสำเนา; 2554.
10. พชรินทร์ โตะบุรินทร์. ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2548.
11. Steers RM. Introduction to organizational behavior. Harper Collins Publishers; 1991.
12. สร้อยขวัญ เสมอพิทักษ์. การจัดการสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพของคณะวิชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2552.
13. อนงค์ศรี จอสอน. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2545.
14. สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา. วารสารวิชาการ 2545; 5(4): 8-13.